

ALV NEDU 20150513-008.4

GENERIEKE TRANSITIE AFSPRAKEN (GTRA)
SECTOR RELEASES

Nummer	-	Opsteller(s)	Chris Blom
Datum	17 maart 2015		
Versie	0.9		
Status	Concept		

Versie Informatie

Versie	Datum	Bijzonderheden	Auteur
0.1	6-2-2015	Eerste versie	C.J. Blom
0.6	17-3-2015	Review KlankBordGroep Transitie verwerkt	C.J. Blom
0.9	17-03-2015	Vaststelling door SSR NEDU	C.J. Blom
0.91	19-03-2015	Review PM SST NEDU verwerkt Vaststelling door SSR NEDU	C.J. Blom
1.0		Vaststelling door ALV NEDU	C.J. Blom

Referentiedocumenten

Nr.	Naam	Versie	Datum
	GTRA communicatie en commandostructuur en issueproces	0.9	17-3-2015
	GTRA entry- en exitcriteria	0.9	17-3-2015
	GTRA Fallbackplan	0.9	17-3-2015
	GTRA procesafspraken	0.9	17-3-2015
	GTRA Transitie DraaiBoek GL SR20##	0.9	17-3-2015

Verspreiding

Versie	Datum	Naam	Bedrijf
0.1	6-2-2015	KBG Transitie	-
0.1	6-2-2015	PM SSR NEDU SR2015	NEDU
0.6	17-3-2015	KBG Transitie	-
0.9	17-3-2015	PM SSR NEDU SR2015	NEDU
0.91	door PM	SSR NEDU	
1.0		ALV NEDU	

Gebruikte afkortingen

Afkorting	Betekenis
A&R	Allocatie en Reconciliatie
ALV	Algemene Leden Vergadering
B2B	Business To Business. Kanaal voor berichtenverkeer
C-AR	Centraal Aansluiting Register
CMF	Centrale Markt Facilitering
DR	Dry Run
DWH	DataWareHouse. Database tbv rapportages alleen read only
FO	Functioneel Ontwerp
GAT	Gebruikers Acceptatie Test
GTRA	Generieke TRansitie Afspraken
GUI	Grafical User Interface
IC131	Transitie i.h.k.v. Issue Commissie issue 131.
iNMM	Transitie Implementatie Nieuw Markt Model = SOW2
MP	MarktPartij. (Leveranciers, Programmamaverantwoordelijken, Meetverantwoordelijken, RNB's)
NEDU	Nederlandse EnergieData Uitwisseling
ODS	Operational Data Store. Database met OLTP data alleen read only voor rapportages
OLTP	Online Transaction Processing. Database met operationele data.
PID	Project Initiation Document (Prince2)
RDM	Release Deployment Manual
RNB	Regionale NetBeheerder
SDLC	System Development LifeCycle
sFTP	SecureShell File Transfer Protocol
SI	System Integrator: CGI, Ferranti, Ciber, Sogeti
SOW2	Transitie Stroom OpWaarts 2 = iNMM
SPC	Sector PlanningsCommissie
SR	Sector Release
SSR	Stuurgroep Sector Release
TO	Technisch Ontwerp
TT	TransitieTest

Inhoudsopgave

1	Inleiding	8
2	Definitie transitie	8
3	Soorten transities	9
3.1	Wijziging in marktprocessen zonder centrale impact	9
3.2	Software deployment centrale systemen zonder wijziging berichten specificaties cq impact op decentrale systemen marktpartijen	10
3.3	Software deployment centrale systemen met wijziging berichten specificaties	10
3.4	Centrale dataconversie of migratie	10
3.4.1	Aanleveren conversiegegevens	11
3.4.2	Dichtzetten systemen en leegdraaien	11
3.4.3	0 meting	11
3.4.4	Dataconversie/migratie	12
3.4.5	1 meting	12
3.4.6	Goedkeuring dataconversie door RNB's	12
3.4.7	Replicatie en extracten	12
3.5	Connectiviteit	13
3.6	Referentiedata	13
4	Onderdelen van transitie	13
4.1	Planning	13
4.2	Sector transitie	14
4.3	Technische transitie	14
4.4	Market readiness	15
4.5	Audit	15
4.6	Freeze en tijdelijk aangepaste marktprocessen	15
4.6.1	Leegdraaien pijplijnen	16
5	Producten transitie	17
5.1	BA100 - Sectortransitieplan	17
5.2	Procesafspraken	18
5.3	Entry en exit criteria	18
5.4	Communicatie en commandostructuur en issueproces	18
5.5	Vorbereidend draaiboek	18
5.6	BA120 Transitiedraaiboek	19
5.6.1	Online checktool	20
5.7	Technisch Draaiboek	20
5.8	Communicatie draaiboek	21
5.9	Transitietestplan	21
5.10	Fallbackplan	21
5.11	Transitietestrapport	21

5.12	BA140 Transitierapport	22
5.13	Functioneel ontwerp dataconversie	22
5.14	Technisch ontwerp dataconversie	22
5.15	Risicoanalyse/log transitie	22
6	Governance transitie	23
6.1	Werkgroepen	23
6.1.1	KlankBordGroep Transitie	23
6.1.2	Werkgroep technische transitie	24
6.2	Projectrollen	24
6.2.1	Transitiemanager	24
6.2.2	Transitiedraaiboek coördinator	25
6.2.3	Technisch draaiboek coördinator	25
6.2.1	Functioneel Beheer EDSN	25
6.2.1	Issuemanager(s)	25
6.2.2	System integrator	25
6.3	Voorafgaand aan de transitie	25
6.4	Tijdens de transitie	25
6.4.1	Adviescommissie transitie	25
6.4.2	Stuurgroep transitie	26
6.5	Na de transitie	26
7	Vorbereidende fase transitie	26
7.1	Infrastructuur transitietesten	26
7.1.1	sFTP 27	
7.2	Testdata transitietesten	27
7.3	Connectiviteit Transitietest(-en)	28
7.3.1	sFTP 28	
7.3.2	WebGUI	28
7.3.3	B2B 28	
8	Uitvoerende fase transitie	28
8.1	Communicatie	28
8.1.1	Projectcommunicatie	29
8.1.2	Sectorcommunicatie	29
8.1.3	Communicatie tijdens transitie (-testen)	29
8.1	Realisatie en goedkeuring dataconversie/migratiesoftware	29
8.2	Transitietest(-en)	29
8.2.1	Kick-off	30
8.2.2	Evaluatie	30
8.2.3	Dry Run	30
8.3	GO live	30
9	Afsluitende fase transitie	30
9.1	Overdracht naar beheer en nazorg	30

9.2	Evaluatie en lessons learned	31
-----	------------------------------------	----

1 Inleiding

De NEDU draagt in samenwerking met EDSN projecten zorg voor de uitvoering van projecten die ervoor zorgen dat marktprocessen aangepast en verbeterd worden om te voldoen aan nieuwe wettelijke eisen en wensen van de toekomst. Een onderdeel van een project kan een transitie zijn, bijvoorbeeld in het kader van de live gang van een sectorrelease (iNMM/SOW2 en SR2014) en/of een grootschalige dataconversie/migratie (Migratie R3 naar het C-AR, SOW2 en IC131).

Dit document met generieke transitie afspraken is opgesteld om een generieke aanpak voor transities vast te stellen. Deze is vastgelegd in dit document en een aantal onderliggende producten waarnaar verwezen wordt, de Generieke Transitie Afspraken (GTRA). Deze onderliggende producten zijn ook qua data generiek gemaakt waardoor er voor een transitie een versie met ingevulde data gemaakt moet worden. Dit zijn de volgende deelproducten:

- GTRA communicatie en commandostructuur en issueproces
- GTRA entry- en exitcriteria
- GTRA Fallbackplan
- GTRA procesafspraken
- GTRA Transitie DraaiBoek GL SR20##

In dit document wordt een definitie van transitie gegeven, aantal soorten transities beschreven, uit welke onderdelen een transitie bestaat en welke producten er tijdens een transitie worden gerealiseerd en welke werkwijzen/ processen/templates daarvoor beschikbaar zijn. Beschrijvingen van deliverables uit de EDSN Software Development LC (SDLC) zijn te herkennen aan het EDSN SDLC kenmerk (bijv. BA140), beschrijvingen van activiteiten en deliverables die niet in de SDLC staan vermeld hebben dit kenmerk niet.

Daarnaast wordt de governance voorafgaand en tijdens een transitie beschreven en tenslotte volgt een beschrijving van de fases welke te mappen zijn op de EDSN SDLC.

Alle producten zijn opgesteld op basis van praktijkervaringen uit de volgende projecten:

- R3 migratie van de netbeheerders naar het C-AR
- Transitie R4 in het kader van de implementatie van het nieuwe marktmodel SOW2
- Transitie Go Live SR2014
- Transitie IC131

Bij iedere Transitie moet beoordeeld worden of de generieke afspraken van toepassing zijn en of er wijzigingen dan wel specifieke afspraken noodzakelijk zijn.

2 Definitie transitie

Periodiek worden in de energiesector met zogenaamde Sectorreleases sectorbrede wijzigingen in marktafspraken gerealiseerd, bijv. als gevolg van nieuwe wet- en regelgeving. De Sector Planningscommissie (SPC) stelt de inhoud en de datum van invoering van een sectorrelease voor.

Deze wordt vervolgens in de ALV NEDU vastgesteld.

De beoogde wijzigingen in de marktafspraken zijn in zogenaamde 'Issues' door issuecommissies op hoofdlijnen beschreven. De definitie van de inhoud van een sectorrelease door de SPC bestaat dan ook uit een lijst van 'Issues' waarvan de implementatie onderdeel uitmaakt van de betreffende sectorrelease. Tevens worden de met de 'Issues' samenhangende wijzigingen verwerkt in de sectordocumentatie en wordt waar nodig een codewijzigingsvoorstel geschreven. Dit samen vormt de requirements.

Deze issues kunnen impact hebben op de, in het kader van centrale marktfacilitering (CMF), gecentraliseerde systemen. Deze gecentraliseerde systemen worden door EDSN ontwikkeld en beheerd in opdracht van de CMF Raad. Hierin hebben de netbeheerders zich verenigd om de taak van centrale marktfacilitering uit te voeren. Of een in de sectorrelease opgenomen issue, wijzigingen in de gecentraliseerde systemen vereist, wordt vastgesteld in een impactanalyse. Deze impactanalyse wordt per issue door EDSN, in opdracht van de CMF Raad, uitgevoerd.

Wanneer wijzigingen in de gecentraliseerde systemen als onderdeel van de sectorrelease noodzakelijk zijn, dan geeft de CMF Raad een projectopdracht aan EDSN. Daarnaast geeft NEDU de projectopdracht aan EDSN ter ondersteuning van een sectorimplementatie. Dit laatste project richt zich op het coördineren van de invoering van de wijzigingen als gevolg van de sectorimplementatie (de transitie), het uitvoeren van een markt readiness en het faciliteren van de gebruikersacceptatietesten door marktpartijen.

Met een transitie wordt dan ook het volgende bedoelt:

Het op een geplande, gestructureerde, duidelijk gecommuniceerde en geteste wijze gezamenlijk met (een groot deel van) de marktpartijen implementeren van nieuwe of gewijzigde marktprocessen en alle daarvoor benodigde centraal technische wijzigingen.

De hiervoor benodigde activiteiten en producten vallen deels onder de CMF, en deels onder de NEDU opdracht. Het NEDU deel betreft het 1^e deel van de definitie. Het CMF deel het laatste deel m.b.t. de centrale technische wijzigingen. Waar mogelijk wordt in dit document aangegeven onder welke opdracht de activiteit / het product valt.

3 Soorten transities

Een transitie zal bestaan uit een (combinatie van) van onderstaande soorten transities. Bij een combinatie gelden uiteraard de zwaarste kenmerken.

3.1 Wijziging in marktprocessen zonder centrale impact

In dit geval gaan er op een specifieke datum gewijzigde marktafspraken in waarvoor geen centrale systeem of data wijzigingen noodzakelijk zijn. Hier bij is de ondersteuning vanuit de centrale transitie beperkt tot voorlichting en coördinatie middels informatiesessies, publicatie van draaiboek en communicatie rond de effectueringsdatum. Deze vorm van transitie valt volledig onder de NEDU.

3.2 Software deployment centrale systemen zonder wijziging berichten specificaties en zonder impact op decentrale systemen marktpartijen

Dit is vergelijkbaar met een reguliere onderhoudsrelease.

- Richting de sector is het voldoende om te communiceren wanneer de deployment wordt uitgevoerd en wanneer de systemen niet beschikbaar zijn.
- Geen transitietesten noodzakelijk, wel een RDM test (release deployment test) voorzover het RDM nog niet getest is via de reguliere OTAP uitrol.
- Een GO op de centrale uitrol is een GO op de transitie.
- Werk wel een fallback/rollback uit waarbij door de te verwachten doorlooptijd bij een rollback mogelijk de uitwijkomgeving ingezet kan worden.

Deze vorm van transitie valt volledig onder CMF.

3.3 Software deployment centrale systemen met wijziging berichten specificaties

Dit is een sector/marktrollerelease. Hierbij is er sprake van een centrale deployment welke technisch gewijzigde communicatie met marktpartijen tot gevolg heeft. (Go Live SR2014).

De punten van 3.2 gelden aangevuld met:

- Waarschijnlijk zijn er geen transitietesten noodzakelijk, maar wel een goed geregisseerde implementatie waarbij de impact voor de marktprocessen helder is. Dit omdat applicatietesten als in de reguliere acceptatietesten zijn meegenomen. Hou hier ook rekening met gefaseerd leegdraaien m.b.t. de B2B berichtencommunicatie. Vooral bij gewijzigde berichten, aangezien deze in de nieuwe layout mogelijk niet opgehaald kunnen worden. (of converteer ze tijdens de uitrol). Behandel de uitrol naar de ACT als een transitietest of mogelijk zelf als een Dry Run bij grote wijzigingen op berichtenspecificaties. De KBG transitie moet een advies geven of transitietesten of dry run noodzakelijk zijn waarna dit door de SSR NEDU kan worden vastgesteld.
- De centrale uitrol moet synchroon met de decentrale uitrollen plaatsvinden. (vandaar de mogelijke noodzaak voor een Dry Run)
- Voor GO kan het noodzakelijk zijn dat er een meting op het decentrale succes moet plaatsvinden (de 66% per marktrollere grens). Als deze risicovol is, kan het te overwegen zijn de online checktool in te zetten (zie 5.6.1 Online checktool)
- De marktpartijen zullen zich moeten kwalificeren voor de gewijzigde en/of nieuwe berichten.

Deze vorm van transitie valt deels onder CMF en deels onder NEDU.

3.4 Centrale dataconversie of migratie

Bij deze vorm is er sprake van een grootschalige datamutatie welke niet via de reguliere software wordt uitgevoerd. Het uitgangspunt moet zijn zoveel mogelijk gebruik van reguliere functionaliteit. Deze vorm van transitie valt grotendeels onder CMF waarbij de NEDU betrokken wordt bij de wijze van verspreiding van stamdata. Daardoor zijn uitgebreide controle mechanismen noodzakelijk om bij de audit afdelingen van de netbeheerders te kunnen aantonen dat de conversie of migratie succesvol is geweest. Er zijn een aantal redenen om te kiezen voor een dataconversie:

1. Qua performance is het niet mogelijk met de reguliere programmatuur of er is geen reguliere programmatuur beschikbaar.
2. De verspreiding van (de grote hoeveelheid) stamdata als gevolg van de mutatie zorgt voor problemen bij marktpartijen als de reguliere kanalen gebruikt worden.
3. Er wordt decentrale data naar het centrale systeem gemigreerd (R3 migratie)

4. Bij een dataconversie moeten aanvullende gegevens van marktpartijen meegenomen worden (SOW2 en IC131)

Voorafgaand aan de transitietesten moeten de dataconversiesoftware en de controlerapportages goedgekeurd zijn door de netbeheerders.

Een uitgangspunt moet zijn dat alles wat via de reguliere functionaliteit kan, ook via de reguliere functionaliteit wordt uitgevoerd. Maar als dat niet kan zal een centrale dataconversie/migratie o.a. de volgende stappen kennen:

3.4.1 Aanleveren conversiegegevens

Het kan nodig zijn dat de netbeheerders aanvullende gegevens aanleveren welke mee moet worden genomen in de dataconversie. Deze zal plaats vinden via bestanden via sFTP (zie 7.1.1 sFTP) en worden ingelezen in tijdelijke (staging) tabellen waardoor dit voor een eventuele freeze kan plaatsvinden. Hierdoor kunnen vooraf controles op aanleveringen (bekend als rapportage 2 iNMM/IC131) en eventuele heraanleveringen plaatsvinden zonder dat het kritieke pad in gevaar komt. Bij een datamigratie is er uiteraard sprake van aanlevering van gegevens en deze kent dezelfde werkwijze.

Voorbeeld van een bestand met conversiegegevens:

```
AANSLUITING;NETBEHEERDER;VERMENIGVULDIGINGSFAKTOR  
871687810000308179;87168789999996;1,00216  
871687810000199531;87168789999996;1,00216
```

3.4.2 Dichtzetten systemen en leegdraaien

Voorafgaand aan de 0 meting moeten de centrale systemen afgesloten worden en de 'pijplijnen' (berichtenverkeer) leeg gedraaid. Hierna kan een 'herstelpunt' bepaald worden waarnaar teruggekeerd kan worden bij een eventuele rollback.

3.4.3 0 meting

Bij een nul meting wordt een 'foto' van de uitgangssituatie genomen welke vergeleken moet worden met de 'foto' van na de dataconversie. Deze informatie moet met name auditors van netbeheerders er van overtuigen dat de dataconversie correct is uitgevoerd. Deze 0 meting zal een aantal verschillende rapportages kennen:

1. De verzameling van niet aan te passen aansluitingen (bekend als rapportage 1 iNMM/IC131)
2. De verzameling van niet aangepaste gegevens bij aangepaste aansluitingen (bekend als rapportage 3)
3. De voorspelling van de aan te passen gegevens. (bekend als rapportage 4). Dit betreft een stuk programmatuur welke hetzelfde moet werken als de dataconversie maar welke door andere ontwikkelaars gerealiseerd is.

Alle 3 metingen leveren per aansluiting een hashwaarde op welke per netbeheerder getotaliseerd worden naar 1 getal. De 0 meting wordt voorzien van schermprints en voorafgaand aan de dataconversie verspreid.

Voorbeeld van een schermprint met de hashtotalen:

Query Result .X

All Rows Fetched: 27 in 30,448 seconds

	CTRL	ORGANISATION_EAN	HASH_TOTAAL	AANTAL_EANS
1	controle 1	8712423014022	870346692321635390	4802374
2	controle 3	8712423014022	66426621142769094	4802374
3	controle 4	8712423014022	10303467068821064	4802374
4	controle 1	8716867999990	25774894921360	251
5	controle 3	8716867999990	2153807764186	251
6	controle 4	8716867999990	616251854954	251
7	controle 1	8716871000002	1427414244538302506	5519224
8	controle 3	8716871000002	72773744472293242	5519224
9	controle 4	8716871000002	11877478218572737	5519224
10	controle 1	8716878999996	26723807446126101	113072
11	controle 3	8716878999996	1627456290196791	113072
12	controle 4	8716878999996	241135240402873	113072
13	controle 1	8716892000005	761219626692385256	4100492
14	controle 3	8716892000005	57431899936640683	4100492
15	controle 4	8716892000005	8807940922825184	4100492
16	controle 1	8716902000001	90681662153496635	411849
17	controle 3	8716902000001	5583646521794951	411849
18	controle 4	8716902000001	876803939339775	411849
19	controle 1	8716912000008	44096698637028363	137705
20	controle 3	8716912000008	1819016224602172	137705
21	controle 4	8716912000008	295832832150362	137705
22	controle 1	8716916000004	58178117924433536	202930
23	controle 3	8716916000004	2674884858150084	202930
24	controle 4	8716916000004	434053826411445	202930
25	controle 1	8717177000000	66522629288995596	525541
26	controle 3	8717177000000	6779589490085883	525541
27	controle 4	8717177000000	1128201000429811	525541

3.4.4 Dataconversie/migratie

In deze stap wordt de data gemuteerd.

3.4.5 1 meting

Bij de 1 meting worden dezelfde metingen uitgevoerd waarbij rapportage 4 uiteraard vervangen wordt door de daadwerkelijk gemuteerde gegevens. De getallen per rapportage per netbeheerder van 0 en 1 meting moeten identiek zijn. Ook hiervan weer schermprints verspreiden naar de netbeheerders.

3.4.6 Goedkeuring dataconversie door RNB's

Op basis van de 2 getallen (0 en 1 meting) per netbeheerder per rapportage geven de netbeheerders een akkoord op de dataconversie. Na akkoord worden de details van alle records via sFTP verspreid. De controle zelf beperkt zich tot de 2 getallen om deze stap niet onnodig lang te laten duren. Of de getallen correct worden bepaald kan worden getest tijdens transitietesten. Na de goedkeuring kunnen de centrale systemen op een vooraf afgesproken tijdstip weer opengesteld worden. Om ook een visuele controle mogelijk te maken zal op locatie van de SI het C-AR read-only beschikbaar gesteld worden aan de netbeheerders.

3.4.7 Replicatie en extracten

Na akkoord op de dataconversie worden de gemuteerde gegevens gerepliceerd naar het DWH en kan het C-AR extract voor de RNB's en de eventuele alternatieve communicatie van de wijzigingen op de stamdata (bijvoorbeeld een extract aansluitingen) voor de overige marktpartijen worden opgesteld. Deze laatste kan dienen als vervanging voor eventueel niet verstuurd stamdata. Een extract kan ook met een afwijkende peildatum worden uitgevoerd indien de mutaties in de toekomst effectueren. Wel wordt het geadviseerd geen conversie met een effectuering in de toekomst uit te voeren i.v.m. het ontstaan van een periode tussen het uitvoeren en effectueren van de conversie (hybride periode) welke voor extra complicerende factoren zal zorgen (IC131). Een hybride periode heeft de volgende gevolgen:

- Toename complexiteit conversie decentraal
- Toename complexiteit procesafspraken
- Verschil tussen centrale en decentrale uitvoering dataconversie
- Rapportages noodzakelijk om impact te bepalen en bijbehorende herstelacties uit te voeren.
- Een fout in de hybride periode leidt veelal direct tot een marktissue
- Mutaties in de hybride periode kunnen dataconversie mogelijk overschrijven.

3.5 Connectiviteit

Bij deze soort transitie worden er tijdens de transitie nieuwe kanalen in gebruik genomen waarvoor connectiviteit moet worden aangelegd. Het heeft de uitdrukkelijke voorkeur om dit voorafgaand aan de daadwerkelijke transitie te hebben geverifieerd, of aangelegd als dat mogelijk is. Deze vorm van transitie valt deels onder CMF en deels onder NEDU.

3.6 Referentiedata

Bij deze vorm wordt er tijdens de transitie functionaliteit in gebruik genomen waarvoor marktpartij specifieke instellingen op van toepassing zijn. 2 Vormen:

- Nieuwe systeemfuncties. Bij de uitrol van de software zullen de nieuwe systeemfuncties aangemaakt worden. Deze komen dan alleen nog niet voor in gebruikersrollen waardoor de marktpartijen ze niet kunnen gebruiken. Dat betekent dat direct na de uitrol marktpartijen dit zelf moeten doen, of dat overeengekomen moet worden dat deze aan standaard rollen worden toegekend. Bij grote wijzingen kan gebruik gemaakt worden van referentiedatasheets welke voorgevuld worden aangeleverd en eventueel gemuteerd door marktpartijen geretourneerd. Deze kunnen dan tijdens de transitie worden ingelezen.
- Nieuwe functionaliteit welke gebruik maakt van bestandsuitwisseling (dataintegratie). Hiervoor is een keuze tussen sFTP en GBU en XML en CSV noodzakelijk. Dit is niet door marktpartijen zelf te configureren, alleen via een aanvraag via de servicedesk welke daarna door CGI middels scripts worden gemuteerd. Het heeft de voorkeur om met marktpartijen af te spreken dat eea wordt ingericht conform een al gebruikt kanaal zodat dit voor alle partijen in 1 keer kan worden uitgevoerd tijdens de transitie. (SR2014)

Deze vorm van transitie valt deels onder CMF en deels onder NEDU.

4 Onderdelen van transitie

4.1 Planning

Een vaste, vooraf gecommuniceerde en heldere planning is voor iedere transitie van groot belang. Alle marktpartijen, maar ook EDSN beheer en de system integrators moeten de eigen plannen hieraan ophangen. Dat betekent dat een planning nooit optimaal van alle resources van alle partijen gebruik zal maken. Inefficiëntie is helaas niet te voorkomen en zal gezien moeten worden als risicomitigatie.

De datum van de transitie volgt veelal uit de ingangsdatum van een issue of aangepast marktmodel. Deze moet dan ook verstandig gekozen worden. Een jaar of kwartaal overgang is geen gelukkige keuze aangezien er dan allerlei zware periodieke processen lopen. Bij het bepalen van de datum (veelal in een issuecommissie of sectorplanningscommissie) moet dit meegenomen worden.

Het wordt afgeraden om **een** periode van reguliere werkdagen te hebben tussen de uitvoering en ingangs/effectueringsdatum van een dataconversie (hybride periode) omdat er dan gegevens voor de effectuering gemuteerd en dus overschreven kunnen worden. Deze situatie zorgt voor extra procesafspraken, rapportages, complexiteit en risico. (IC131)

Ook het vaststellen van een eventuele freezeperiode, transitietesten en dry run moet weloverwogen plaatsvinden. De tijd tussen transitietest en dry run moet niet te kort zijn en de tijd tussen dry run en go live niet te lang.

Tussen transitietesten moeten evaluatiepunten verwerkt kunnen worden en bij de Go Live moet de routine van de dry run niet vergeten zijn. Daarnaast moeten bij de dry run en de Go Live dezelfde resources ingezet worden en een te lange tijd tussen beide maakt dat lastig. Een vuistregel is minimaal 5 weken tussen (de Go live datum van een) transitietest en dry run en maximaal 4 weken tussen dry run en go live. Deze data uiteraard in overleg met marktpartijen in de KlankBordGroep transitie vaststellen.

Daarnaast moet de dry run worden uitgevoerd op de versie van de software welke in productie zal staan tijdens de transitie. Voor alleen een dataconversie geldt dat er na de dry run geen database wijzigingen meer mogen plaatsvinden.

Een zo simpel mogelijke dagplanning met alle mijlpalen kan centraal worden beheerd en middels sharepoint worden gecommuniceerd. Deze detailplanning in ieder geval delen met de werkgroep technische transitie.

Met de rest van de sector kan volstaan worden een planning middels het transitieplan, voorlichtingsbijeenkomsten, voorbereidend- en transitiedraaiboek te communiceren.

4.2 Sector transitie

Dit onderdeel betreft de begeleiding van de sector tijdens de transitie door voorlichting en communicatie. Om alle aspecten helder te krijgen is het aan te bevelen een klankbordgroep transitie in te stellen. (zie 6.1.1 KlankBordGroep Transitie)

Onder dit onderdeel vallen ook de voorlichtingsbijeenkomsten en overige communicatie met de sector als beantwoorden mails met vragen en bijhouden FAQ. Dit onderdeel van de transitie valt volledig onder de NEDU waarbij proces/interpretatie-vragen altijd worden voorgelegd aan de desbetreffende Issue Commissies die het issue hebben uitgewerkt.

4.3 Technische transitie

Dit onderdeel betreft alle centraal technische aspecten van de transitie en de decentrale impact hiervan. De impact is meestal beperkt tot de netbeheerders. Om alle aspecten helder te krijgen is het aan te bevelen een werkgroep technische transitie in te stellen. (zie 6.1.2 Werkgroep technische transitie). Uiteraard zijn er veel raakvlakken tussen beide onderdelen, maar het is verstandig om de centraal technische (CMF) aspecten alleen met de netbeheerders te behandelen. De uitvoering van de centraal technische transitie zelf kan het beste op locatie bij de System Integrator worden

uitgevoerd aangezien alle uitvoerende medewerkers dan over de juiste toegang beschikken. Dit onderdeel van de transitie valt volledig onder CMF.

4.4 Market readiness

Met dit onderdeel wordt gemeten in hoeverre de sector klaar is voor de transitie. Dit op een aantal vooraf vastgestelde momenten. Middels survey monkey vragenlijsten door de sector laten beantwoorden.

- Ver voor de transitie de vragen ook gebruiken om bewustwording te creëren.
- Dichter naar de transitie toe om te beoordelen of de voorlichting voldoende is geweest en of deze moet worden uitgebreid
- Vlak voor de transitie om te meten of de sector ook daadwerkelijk klaar is. Deze meting moet input zijn voor de ALV en stuurgroep voor een Go / No Go.

Dit onderdeel van de transitie valt volledig onder de NEDU.

4.5 Audit

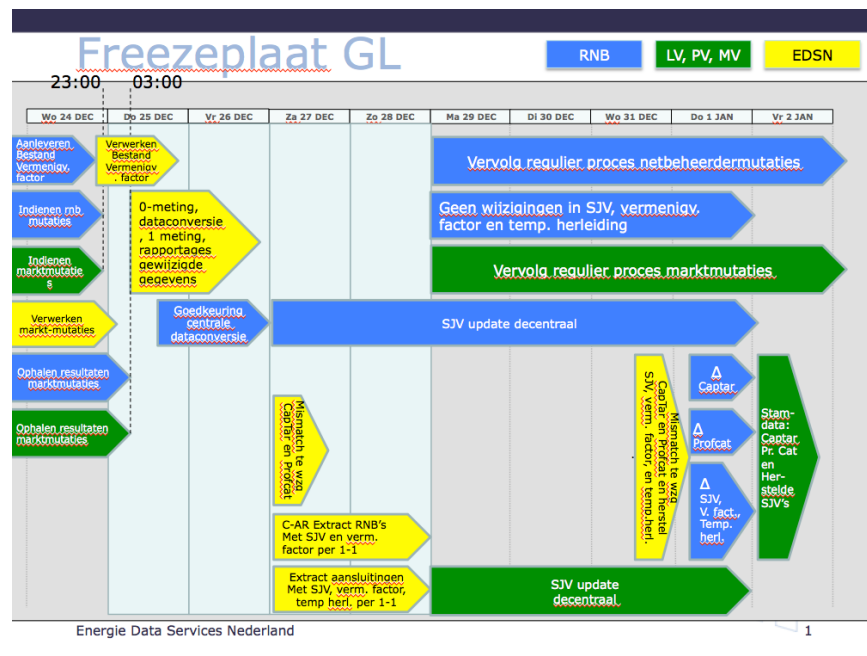
Indien gewenst door een van de stuurgroepen kan een audit op een transitie, of een deel er van worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld een dataconversie. Hiermee kan onafhankelijk worden aangetoond dat e.e.a. conform opdracht uitgevoerd is. Dit onderdeel van de transitie valt volledig onder CMF.

4.6 Freeze en tijdelijk aangepaste marktprocessen

Een transitie heeft veelal een freeze tot gevolg, tijdens deze freeze wordt de transitie uitgevoerd. Dat wil zeggen dat er gedurende een beperkte tijd gewijzigde procesafspraken gelden (zie 5.2 Procesafspraken). Van een freeze zijn er 2 varianten:

1. Gesloten systemen waarbij effectueringen van mutaties zijn toegestaan. (SR2014) Hierbij is het voldoende dat de systemen gefaseerd worden dichtgezet, eerst alleen voor muterende processen, en als deze geheel afgerond zijn, kan ook de rest dicht. 3-4 uur tussen beide momenten is voldoende zoals is gebleken bij voorgaande transities. Dit zal per transitie beoordeeld moeten worden.
2. Gesloten systemen waarbij geen effectueringen van mutaties zijn toegestaan. (iNMM) Bij deze laatste variant moeten voor de transitie de indientermijnen van marktprocessen (dagelijks) zodanig worden aangepast dat er geen effectueringen tijdens de freeze kunnen plaatsvinden. Deze dagelijkse aanpassing kan middels een script vooraf worden klaargezet. Ook voor deze variant is daarna een gefaseerd ingaan van de freeze noodzakelijk.

Een freeze moet gefaseerd geëffectueerd worden zodat processen “leeggedraaid” zijn. Dat wil zeggen eerst muterende processen uit laten zetten en een aantal uren daarna de freeze volledig effectueren. Een voorbeeld van een freeze:

4.6.1 Leegdraaien pijplijnen

In voorgaand voorbeeld wordt inkomend muterend berichtenverkeer om 23:00 uitgezet waarna de inkomende pijplijnen 'leeggedraaid' kunnen worden. Tot 03:00 is het dan nog mogelijk om de resultaten van de mutaties op te halen. Vanaf 03:00 wordt al het berichtenverkeer uitgeschakeld.

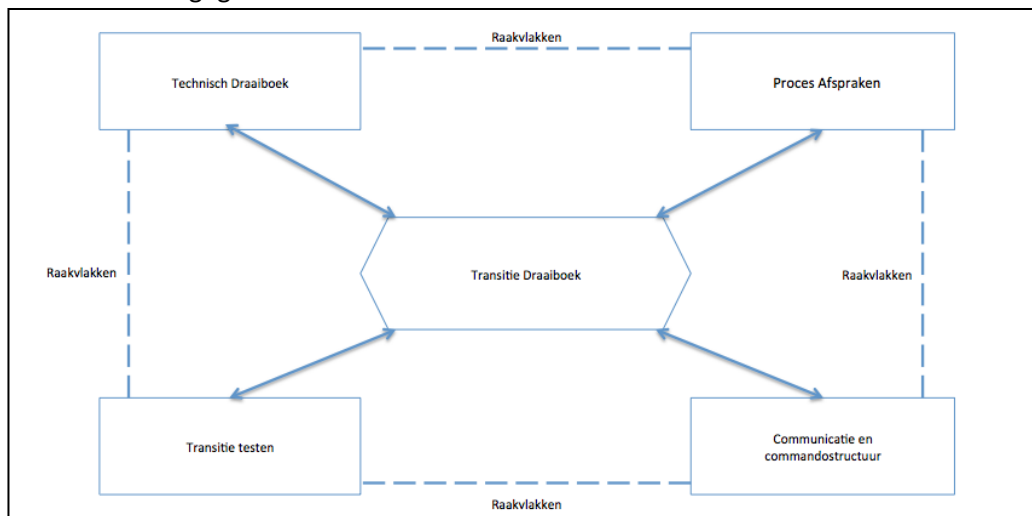
Iedere freeze zal een vorm van leegdraaien tot gevolg hebben. Met name om, samen met de sector, een moment in tijd te hebben waarnaar teruggekeerd kan worden bij een eventuele rollback.

Daarnaast kan het noodzakelijk zijn dat bij gewijzigde berichtenspecificaties de berichten in de oude layout volledig verwerkt en/of opgehaald zijn.

De hiervoor benodigde acties zullen terugkomen in een transitiedraaiboek.

5 Producten transitie

Niet alle producten zullen bij alle transitie noodzakelijk zijn, en daarnaast zullen er nog diverse werkdocumenten gebruikt worden. Onderstaande paragrafen geven voldoende houvast voor het maken van een transitieplan. Een aantal sturende producten kennen duidelijke relaties, dat is hieronder weergegeven:

Het is verstandig om een detailplanning en productbeschrijving op te stellen en deze af te stemmen met de KBG transitie en/of werkgroep technische transitie en deze werkgroepen te laten bepalen welke producten voor de transitie van toepassing zijn. Deze informatie kan uiteraard (statisch) in het transitieplan opgenomen worden.

5.1 BA100 - Sectortransitieplan

Conform het handboek projectmanagement EDSN wordt het sector transitieplan ter info, review of vaststelling aangeboden aan de betreffende partijen, inclusief SSR NEDU en ALV NEDU, conform de RASCI tabel behorende bij de SDLC en de reviewmomenten-sheet behorende bij de procesplaten van de diverse releases.

Zie dit sectortransitieplan als een projectplan / PID voor de transitie waarin de opdracht en kaders worden beschreven. Hierin moeten geen onderwerpen worden vastgelegd welke later kunnen en zullen worden aangepast zoals procesafspraken en entrycriteria. Beperk het tot een productbeschrijving van de op te leveren producten. De kaders moeten wel minimaal de projectstructuur en governance bevatten maar inhoudelijk, en ook qua detailplanning (noodzaak van, en inplanning van, transitietesten), moeten de werkgroepen hun inbreng kunnen doen. Een sjabloon van de PID voldoet prima. Uitgangsdokumentatie zal van een IssueCommissie komen en het heeft de voorkeur dat de IC zich beperkt heeft tot het 'wat' van de transitie en dat het 'hoe' en dagplanning van 'wanneer' wordt ingevuld door de werkgroep/klankbordgroep transitie.

Een Go Live datum zal vaak helaas een gegeven zijn waarbij een jaarovergang ongewenst interactie met overige zware marktactiviteiten zal hebben. T1 en T1' zullen volgen uit de SDLC, maar een groot

aantal transitieproducten zullen andere opleverdata kennen.

Uiteraard moet de transitie(test-)planning goed gecommuniceerd worden, maar de vraag is of dat al kan ten tijde van het opstellen van het transitieplan. Beter is om in het plan aan te geven hoe en wanneer dat bepaald en gecommuniceerd wordt. Een generiek transitieplan is niet op te stellen, deze zal altijd per transitie anders zijn.

5.2 Procesafspraken

Een beschrijving van de wijze waarop door de sector met verschillende situaties in de processfeer met data/ marktprocessen omgegaan moet worden voorafgaand, tijdens en na de transitie. Het doel van de procesafspraken is het vastleggen van, en de sector informeren over, de afwijkende en aanvullende sectorafspraken in het kader van de transitie. De generieke procesafspraken bij een Go Live van een sector release zijn beschreven in GTRA procesafspraken.

5.3 Entry en exit criteria

Dit zijn criteria waaraan voldaan moet zijn voordat gestart wordt met een test of de go live dan wel criteria waaraan voldaan moet zijn na afronding. Er zullen aparte criteria zijn per transitietest en voor de Go Live. De generieke entry en exit criteria zijn beschreven in de GTRA entry- en exitcriteria. Dit betreft de centrale criteria. Er zullen ook decentrale criteria zijn. Vanuit het centrale programma kan hier als advies een voorzet richting marktpartijen voor worden gegeven.

5.4 Communicatie en commandostructuur en issueproces

Een beschrijving communicatiekanalen en governance structuur voor, en met name tijdens de transitie. Het moet vooraf volledig helder zijn wie wanneer waarover mag beslissen tijdens de transitie. Daarnaast moet het voor de sector helder zijn welke communicatie men kan verwachten en op welke wijze contact kan worden opgenomen met de centrale coördinatie en hoe er wordt omgegaan met deze vragen.

Het issueproces is het proces dat tijdens de transitie in werking treedt bij potentiële risico's op het Transitiedraaiboek, zowel vanuit centrale als vanuit decentrale issues.

De generieke communicatie en commandostructuur en issueproces is beschreven in GTRA communicatie en commandostructuur en issueproces. Het issueproces maakt gebruik van de 6.4.1 Adviescommissie transitie en 6.4.2 Stuurgroep transitie.

5.5 Voorbereidend draaiboek

Een beschrijving met tijdlijnen en tijdstippen waarin beschreven is wat van welke marktrol verwacht wordt en welke acties een marktrol moet nemen voor alle raakvlakken tussen centrale en decentrale transitie **voorafgaand** aan de transitie. Dit draaiboek kan gezien worden als een detailplan van de raakvlakken tussen de centrale en decentrale transitie tot aan de transitie zelf. Voor iedere stap is aangegeven wie deze wanneer moet uitvoeren en monitoring vindt centraal plaats. Er zal per transitietest en voor de go live een apart voorbereidend draaiboek zijn en degene van een transitietest zullen veelal uitgebreider zijn dan die van de Go Live gegeven de benodigde voorbereidingen op de testomgeving. Een tweetal voorbeelden zijn opgenomen bij de GTRA deelproducten:

- Voorbereidend draaiboek DR iNMM v1.1 (T.b.v. Dry Run iNMM/SOW2)
- Voorbereidend draaiboek GL IC131 v1.3 (T.b.v. Go Live IC131)

Deze draaiboeken worden op sharepoint op een publieke locatie gepubliceerd en de status wordt bijgewerkt als dat van toepassing is. Bij voorlichtingsbijeenkomsten wordt stap voor stap door dit draaiboek gelopen en de link naar de mijnEDSN/mijnNEDU locatie wordt in de nieuwsbrief gepubliceerd. Dit draaiboek is samen met het Transitiedraaiboek de set met afspraken met de sector in tijd. Dit draaiboek kent voor elke stap een unieke referentie welke nooit mag worden aangepast, ook al wordt de stap verplaatst in het draaiboek. Dit om ervoor te zorgen dat de marktpartijen deze referentie altijd kunnen blijven gebruiken. (Macro knop @). Een generiek voorbereidend draaiboek is niet op te stellen, deze zal altijd per transitie anders zijn.

5.6 BA120 Transitiedraaiboek

Het centrale document voor **tijdens** de transitie (-test). Een beschrijving met tijdlijnen en tijdstippen waarin beschreven is wat van welke marktrol verwacht wordt en welke acties een marktrol moet nemen voor alle raakvlakken tussen centrale en decentrale transitie (SOW2 master draaiboek) **tijdens** de transitie. Dit draaiboek kan gezien worden als een detailplan tijdens de transitie. Voor iedere stap is aangegeven wie deze wanneer moet uitvoeren en monitoring vindt centraal plaats. Er zal per transitietest en voor de go live een apart transitiedraaiboek zijn. Er zullen stappen zijn welke een corresponderende stap in het technisch draaiboek kennen, daarvan wordt de relatie aangegeven. Er moet altijd een tijd marge zitten tussen de verwachte afronding van een stap in het technische draaiboek en de afronding in het transitie draaiboek zodat de kans op uitloop geminimaliseerd wordt en marktpartijen uit kunnen gaan van de tijden in het transitiedraaiboek. Een aantal voorbeelden zijn opgenomen bij de GTRA deelproducten:

Alleen dataconversie: (IC131)

- Transitie DraaiBoek IC131 DR v1.2.xlsm (T.b.v. Dry Run IC131)
- Transitie DraaiBoek IC131 GL v1.3.xlsm (T.b.v. Go Live IC131)

Alleen software deployment centrale systemen met wijziging berichten specificaties (SR2014)

- Transitie DraaiBoek GL SR2014.xlsm

Alle soorten transities samen (iNMM/SOW2):

- Master Draaiboek.xls

Deze draaiboeken worden op sharepoint op een publieke locatie gepubliceerd en de status wordt bijgewerkt bij als dat van toepassing is. Bij voorlichtingsbijeenkomsten wordt stap voor stap door dit draaiboek gelopen en de link naar de mijnEDSN locatie wordt in de nieuwsbrief gepubliceerd. Dit draaiboek is samen met het voorbereidend draaiboek de set met afspraken met de sector in tijd. Dit draaiboek kent voor elke stap een unieke referentie welke nooit mag worden aangepast, ook al wordt de stap verplaatst in het draaiboek. Dit om ervoor te zorgen dat de marktpartijen deze referentie altijd kunnen blijven gebruiken. (Macro knop \$).

Een transitiedraaiboek van een test zal altijd de testdatum én de Go Live datum bevatten om goed te

kunnen zien op welke dag de stap tijdens Go live zal worden uitgevoerd. Een veld bovenin het draaiboek geeft het aantal dagen tussen test en Go Live aan zodat een draaiboek snel aangepast kan worden voor uitvoering op een ander moment. (een volgende transitietest). Een generiek transitie draaiboek voor een conversie / migratie is niet op te stellen, deze zal altijd per transitie anders zijn. Een generiek transitiedraaiboek voor een software deployment, de uitrol van een sectorrelease, is opgenomen in GTRA Transitie DraaiBoek GL SR20##.xlsm.

5.6.1 Online checktool

Er kunnen een aantal redenen zijn waarom er naast het transitiedraaiboek nog een aanvullend instrument noodzakelijk is voor het volgen van de status van stappen tijdens een transitie. Tijdens INMM/SOW2 is hiervoor de online checktool gebruikt. Dit is een webapplicatie waarin alle marktpartijen een eigen login hebben en waarmee men stappen kan afmelden. Deze tool is ooit door Conclusion ontwikkeld en nog gebruikt bij de GAT van de SR2014. (<http://edsn.conclusion-ictprojects.nl/login.asp>). De redenen voor het gebruik van de tool zijn:

- Als Go / No Go's **tijdens** een transitie sterk afhankelijk zijn van de decentrale status, dan moet deze op een objectieve snelle wijze gemeten worden. Zeker als ook de relatieve omvang binnen de marktrol meegenomen moet worden (het 66% criterium). Dit kan door de marktpartijen dit als stap te laten afmelden in de tool. Dit kan nog worden uitgebreid met stem functionaliteit voor de ALV NEDU (gebruikt tijdens SOW2)
- Als een stap in het transitiedraaiboek afhankelijk is van de uitvoering van een decentrale stap van een (percentage van) een marktrol, dan kan dat ook middels de tool plaatvinden.

Beide redenen ontstaan omdat er centraal gemeten moet worden wat de decentrale status is. Als de transitie niet afhankelijk is van een decentrale status dan is de tool niet noodzakelijk. Overigens hangt dit uiteraard ook af van het aantal partijen. Als er een Go van de 9 netbeheerders noodzakelijk is voor een vervolg kan dat ook prima via email (Migratie R3 en SR2014/IC131)

5.7 Technisch Draaiboek

Het draaiboek waarin de centrale technische transitie stap voor stap is weergegeven incl. data, tijdstippen, werkinstructies, resourceschema en actiehouders. Dit draaiboek bevat alle centraal technische activiteiten waarin EDSN en de SI's een rol hebben, overige marktpartijen hebben hier geen rol in. Waar een relatie is met het transitie draaiboek is dat weergegeven zodat helder is waar de raakvlakken zitten. Ook is de aangebrachte marge tussen transitie en technisch draaiboek zichtbaar. Iedere stap kent een unieke referentie (#) welke middels de macro knop wordt aangebracht. Deze wijzigen nooit, ook al wordt de volgorde aangepast. Waar van toepassing heeft een stap, obv het # nummer, een werkinstructie.

Een technisch draaiboek van een test zal altijd de testdatum en de Go Live datum bevatten om goed te kunnen zien op welke dag de stap tijdens Go live zal worden uitgevoerd. Een veld bovenin het draaiboek geeft het aantal dagen tussen test en Go Live aan zodat een draaiboek snel aangepast kan worden voor uitvoering op een ander moment.

Het technische draaiboek wordt op mijnEDSN bij de werkgroep technische transitie ter informatie gepubliceerd hoewel dit niet het leidende draaiboek is voor de sector. Het publiceren is alleen voor het geven van volledige transparantie.

Het technisch draaiboek is een gezamenlijk product van EDSN en de SI. Maar de raakvlakken met het Transitiedraaiboek geven dat EDSN hier een centrale rol in speelt. Voor de Generieke Transitie Afspraken is het relevant om te weten dat het product er is, maar de raakvlakken met de sector worden gemanaged middels het Transitiedraaiboek.

5.8 Communicatie draaiboek

Een draaiboek waarin alle communicatiemomenten met de sector tijdens de transitie zijn opgenomen. Veelal de afmelding van belangrijke stappen in het transitiedraaiboek vanuit de NEDU naar de markt toe.

Naast deze individuele meldingen is het verstandig om een dagelijkse algemene update van de status middels een nieuwsbrief te verzenden.

Een generiek communicatie draaiboek voor een transitie is niet op te stellen, deze zal altijd per transitie anders zijn. Een voorbeeld is opgenomen bij de GTRA deelproducten: Transitie DraaiBoek GL SR20##.xlsm.

5.9 Transitietestplan

Een beschrijving van scope, aanpak en detailplanning van alle transitietesten. Dit plan is met name bedoeld voor de afstemming met de netbeheerders in het bijzonder en de rest van de sector in het algemeen. Eventueel kan overwogen worden (bij een kleine transitie) om dit plan op te nemen in het transitieplan. Een generiek transitietestplan is niet op te stellen, deze zal voor iedere transitie anders zijn. Een voorbeeld van IC131 is opgenomen bij de GTRA deelproducten: 'Transitietestplan 1.0.pptx'. Een onderdeel van het transitietestplan moet zijn het gezamenlijk door marktpartijen (betrokken marktrollen) opstellen en beoordelen van testcases / scripts.

5.10 Fallbackplan

Een beschrijving van de mogelijkheden en maatregelen om bij niet succesvolle livegang een ander scenario in werking te laten treden. De scenario's moeten in de klankbordgroep transitie worden samengesteld, binnen de technische kaders. Een generiek fallbackplan voor een software deployment, de uitrol van een sectorrelease, is opgenomen in 'GTRA Fallbackplan'. Een generiek fallbackplan voor een conversie / migratie is niet op te stellen, deze zal altijd per transitie anders zijn. Wel is een voorbeeld opgenomen onder de GTRA deelproducten 'SR2014 Fallbackplan_v1.0_16102014'. Bij het vaststellen van een fallbackplan moet ook rekening worden gehouden met de tijd die marktpartijen nodig hebben voor een eventuele rollback.

5.11 Transitietestrapport

Een evaluatierapport per transitietest. Inbreng van EDSN, SI en deelnemende marktpartijen. Het is aan te bevelen tijdens transitietesten een logboek bij te houden en dit tijdens een evaluatie met de SI te bespreken. De resultaten van deze evaluatie vervolgens delen met deelnemende marktpartijen aanvullen met de daar geconstateerde evaluatiepunten. Deze opleveren als transitietestrapport aan de stuurgroep. Bij een volgende test de acties naar aanleiding van de evaluatie bij de kickoff bespreken.

5.12 BA140 Transitierapport

Conform SDLC, een evaluatierapport van de transitie. Inbreng van Project, SI en marktpartijen. Is de Go Live versie van een Transitietestrapport (zie voorgaande paragraaf).

5.13 Functioneel ontwerp dataconversie

Dit is een deliverable welke alleen van toepassing is bij een transitie met een dataconversie en valt onder verantwoordelijkheid van het CMF deel van het project. Wel is het verstandig om de goedkeuring ervan niet (alleen) via de Project Advisory Board te laten lopen, maar hierin de Klankbordgroep transitie of de werkgroep technische transitie de review en goedkeuring te laten geven. Eventuele rapportages moeten vroegtijdig onderkend worden en worden meegenomen in het FO. Ook omdat partijen sterkte afhankelijkheid zullen hebben van de layout van dergelijke rapportages deze technische informatie al opnemen in het FO. Daarnaast controle en overige rapportages scheiden en voorzien van een heldere benaming of nummering zodat deze te gebruiken is in het TO, draaiboeken en overige communicatie. De nummering van INMM/SOW2 handhaven omdat deze bekend is:

1. Rapportage 1: Controle dat de historie niet wordt aangepast. Een 0 en 1 meting met een hashwaarde waarde per aansluiting.
2. Optioneel: Rapportage 2: Een verwerkingsverslag van een import van voor de conversie / migratie benodigde gegevens
3. Rapportage 3: Controle dat de niet te wijzigen attributen niet gewijzigd worden. Een 0 en 1 meting met een hashwaarde waarde per aansluiting.
4. Rapportage 4: Controle van de dataconversie. De 0 meting is een voorspelling van het resultaat van de dataconversie. De 1 meting is het resultaat van de dataconversie. Een hashwaarde per aansluiting voor 0 en 1 meting.
5. Rapportage 5: Een datadump van alle te muteren / gemuteerde attributen van de te muteren/gemuteerde aansluitingen. 0 meting vooraf en 1 meting achteraf.

5.14 Technisch ontwerp dataconversie

Goedkeuring van dit product altijd door de werkgroep technische transitie. In het geval van dataconversie is de grens tussen FO en TO niet zwart/wit. Het FO moet alle informatie bevatten welke de sector nodig heeft (inclusief bestandslayout e.d.) en alles om te kunnen testen. Het TO alles om te kunnen realiseren. Bij alle voorgaande transities is gebleken dat TO en bouw zeer specifieke kennis vragen. Controle rapportages moeten door andere medewerkers gerealiseerd worden dan degenen die de conversie zelf realiseren.

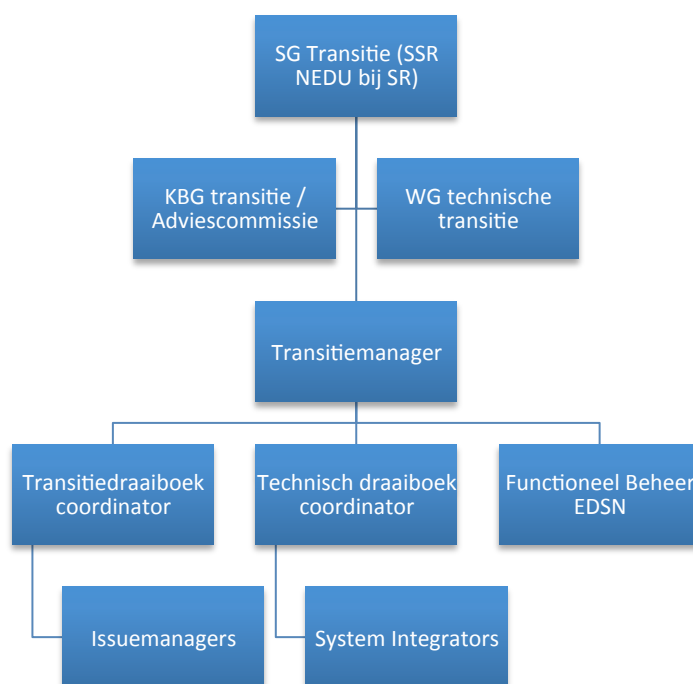
5.15 Risicoanalyse/log transitie

Dit product wordt opgesteld om een periodiek te beheren instrument te hebben waarmee mitigerende maatregelen bepaald en gevolgd kunnen worden. Dat kan beter in een dynamisch log dan in een statisch plan. Transitierisico's zullen heel anders zijn dan de reguliere projectrisico's en veelal direct klantimpact hebben. De klankbordgroep transitie lijkt het aangewezen medium om dit te behandelen. Uiteraard kunnen ze ook worden opgenomen in het projectrisicolog.

6 Governance transitie

Transitie opereert veelal binnen het NEDU én binnen het CMF deel van een project. Voor wat betreft een eventuele dataconversie zal de realisatie vallen onder CMF. De coördinatie van de sectortransitie onder NEDU. Activiteiten van de SI i.h.k.v. de technische transitie (testen, dry run en go live) zijn toe te wijzen aan CMF. De transitie manager activiteiten aan de NEDU. Verantwoording v.w.b. realisatie dataconversie wordt daarom afgelegd aan de SSR CMF en v.w.b. de sectortransitie activiteiten aan de SSR NEDU. Uiteraard zijn er producten en activiteiten waar deze grens niet zwart/wit is.

Governance zal verschillen tussen de fase voorafgaand, en de fase tijdens de transitie. Voorafgaand zijn mogelijke lange besluitvormingstrajecten nog mogelijk. Tijdens de transitie niet. Dan moet een strakke commandostructuur gelden.

6.1 Werkgroepen

Afhankelijk van de omvang van de transitie kunnen onderstaande werkgroepen worden samengevoegd. Voor beide werkgroepen wordt een aparte werkruimte op *mijnEDSN/mijnNEDU* aangemaakt waar (concept) documenten en vergaderverslagen gedeeld kunnen worden. Gegeven de verantwoordelijkheden heeft bij een dataconversie een aparte werkgroep technische transitie met alleen netbeheerders de voorkeur.

6.1.1 KlankBordGroep Transitie

In deze werkgroep zijn alle bij de transitie betrokken marktrollen, inclusief EDSN beheer en project vertegenwoordigd zijn. Deze werkgroep stelt de onderstaande producten op en geeft advies aan de stuurgroep voor vaststelling:

- BA100 - Sectortransitieplan
- Procesafspraken
- Entry en exit criteria
- Communicatie en commandostructuur
- Issueproces
- Transitierapport per transitietest
- Fallbackplan
- FO dataconversie

6.1.2 Werkgroep technische transitie

In deze werkgroep zijn alle netbeheerders, EDSN beheer en project betrokken. Het is aan de netbeheerders of zij actief participeren dan wel meelesen. Deze werkgroep heeft met name toegevoegde waarde bij een dataconversie. Veelal participeren de grote RNB's en lezen de andere alleen mee. Deze werkgroep stelt de onderstaande producten op en geeft advies aan de stuurgroep voor vaststelling:

- Transitietestplan
- Voorbereidend draaiboek
- Transitiedraaiboek
- Technisch draaiboek
- Rollbackplan
- FO, TO en software dataconversie

6.2 Projectrollen

De hier beschreven projectrollen kunnen afhankelijk van de omvang van de transitie gecombineerd worden in 1 medewerker. Tijdens de transitie zelf wordt veelal 24 uur per dag gewerkt waardoor er tijdens die fase minimaal 2 medewerkers actief moeten kunnen zijn. Dat kan ook betekenen dat 2 medewerkers de verantwoordelijkheid van transitimanager hebben.

6.2.1 Transitimanager

Verantwoordelijk voor de opzet, aanpak en uitvoering van de transitie. Tijdens de transitie bij voorkeur onderdeel van de stuurgroep transitie en 24x7 bereikbaar.

Taken en verantwoordelijkheden:

- Opstellen en beheren transitieplan
- Samenstellen en managen transitieteam
- Voortgangsrapportage
- Opstellen vrijgaveadvies transitie
- Escalatiekanaal voor transitieteam
- Opstellen en afstemmen transitieproducten met de sector
- Transitie voorlichting
- Coördinatie van de transitietesten
- Coördinatie van de transitie
- Afstemming en begeleiding marktpartijen m.b.t. transitie

Rapporteert en escaleert aan:

- Projectmanager SR

6.2.2 Transitiedraaiboek coördinator

Verantwoordelijk voor het transitiedraaiboek en de afstemming van dit draaiboek met de sector en het technisch draaiboek. Voorzitter klankbordgroep transitie. Tijdens transitie 24 uur p/d iemand met deze rol aanwezig.

6.2.3 Technisch draaiboek coördinator

Verantwoordelijk voor de centrale technische transitie, het technisch draaiboek en de afstemming met de SI en het transitiedraaiboek. Voorzitter werkgroep technische transitie. Tijdens transitie 24 uur p/d iemand met deze rol aanwezig.

6.2.1 Functioneel Beheer EDSN

Draagt zorg voor afstemming met EDSN beheer en is tijdens transitie aanwezig om te borgen dat eventuele afwijkingen van de draaiboeken acceptabel zijn voor beheer. Is aanwezig tijdens transitie om eventuele wijzigingen op productie uit te voeren waarvoor EDSN beheer mutatie mogelijkheden heeft. Geeft vrijgave namens EDSN beheer af voor de start van de transitie (zijn alle technische voorbereidingen afgerond). Voert een sanity check uit voordat eea wordt vrijgegeven aan de markt. Communiceert met functioneel beheerders van netbeheerders tijdens een eventuele sanity check. Tijdens transitie 24 uur p/d iemand met deze rol aanwezig.

6.2.1 Issuemanager(s)

Als er tijdens de transitie veel communicatie (en issues) vanaf marktpartijen te verwachten zijn moet hiervoor de capaciteit aanwezig zijn. Deze betreft 1^e lijns support. 2^e lijn is de transitie draaiboek coördinator en 3^e lijn de technische coördinator aangevuld met de SI.

6.2.2 System integrator

De inzet van de SI is van toepassing tijdens alle fases van het project en varieert sterk per fase. In de voorbereide fase kan de coördinatie van de activiteiten van de SI bij de SI zelf belegd worden. Tijdens de daadwerkelijke transitie is de samenhang met de sector activiteiten dermate groot dat deze coördinatie (technisch draaiboek coördinator) bij EDSN moet liggen.

6.3 Voorafgaand aan de transitie

Voorafgaand aan de transitie opereert transitie binnen de governance van het project sectorrelease waarin de transitie manager rapporteert aan de projectmanager en acteert binnen de kaders van het transitieplan.

6.4 Tijdens de transitie

Deze governance moet beschreven zijn in de communicatie en commandostructuur. (zie 5.4 Communicatie en commandostructuur) en door de stuurgroep (-en) en ALV NEDU zijn vastgesteld.

6.4.1 Adviescommissie transitie

Als er tijdens een transitie of de nazorgperiode een issue optreedt wordt dat middels 5.4 Communicatie en commandostructuur en issueproces afgehandeld. In dit proces komt de

adviescommissie voor. Deze adviescommissie moet minimaal 2 vertegenwoordigers van de betrokken marktrollen bevatten aangevuld met de transitie manager, transitiedraaiboek en technisch draaiboek coördinator en functioneel beheer EDSN. Eventueel aangevuld met de SI waar nodig. Het is logisch om personen uit de klankbordgroep en/of werkgroep technische transitie te gebruiken. De adviescommissie moet tijdens de transitie 24x7 bereikbaar zijn en binnen 1 uur middels een call bij elkaar te komen. Tijdens de nazorgperiode zullen kantoor tijden voldoende zijn.

6.4.2 Stuurgroep transitie

Tijdens de transitie moeten de bevoegdheden van de stuurgroep volledig helder zijn. De stuurgroep moet 24x7 bereikbaar zijn en binnen 2 uur middels een call bij elkaar kunnen komen. Afhankelijk van de transitie kan het logisch zijn om de SSR NEDU of CMF als stuurgroep transitie aan te stellen. Uiteraard gemandateerd vanuit de ALV NEDU.

6.5 Na de transitie

Aan het einde van de transitie vindt overdracht naar beheer plaats en vanaf dat moment geldt de reguliere governance en de reguliere kanalen, eventueel met verhoogde dijkbewaking. Met beheer moet het moment van deze overdracht afgestemd worden. Zie 9.1 Overdracht naar beheer en nazorg.

7 Voorbereidende fase transitie

De transitie producten en activiteiten zijn qua planning lastig te mappen op de SDLC en hier moet ook niet te stringent aan worden vastgehouden. Daarom worden de diverse besproken producten hier ook niet per fase ingedeeld.

Uiteraard wordt in de voorbereidende fase het transitieplan en eventueel het transitietestplan opgeleverd. Met name de afstemming met de sector en de SI over de detailplandata is van groot belang. Betrek in een zo vroeg mogelijk stadium de sector en EDSN beheer middels de beschreven werkgroep. Eventueel kan een deel van de overige start documenten zoals procesafspraken en entrycriteria ook worden opgesteld in deze fase. Het is verstandig om in deze fase ook een aantal van de hieronder genoemde voorbereidende activiteiten op te starten aangezien deze een lange doorlooptijd kunnen kennen.

7.1 Infrastructuur transitietesten

Het inrichten van de voor transitietesten benodigde infrastructuur vergt veel tijd en inspanning met name als deze de volgende kenmerken moet hebben:

1. Productie lijk en in size. Dit betreft de configuratie qua beschikbare systemen, de hardware en de hoeveelheid data. (zie 7.2 Testdata transitietesten)
2. Connectiviteit met testomgevingen marktpartijen via B2B kanalen
3. Synchroniteit met marktpartijen (voor wat betreft data)

Voor alleen kenmerk 1 kan volstaan worden met het gebruik van bijvoorbeeld de PerFormancetest (PRF) omgeving. Deze kan eventueel v.w.b. sFTP en WebGUI gebruik worden opengesteld voor bepaalde marktrollen. Hiervoor moeten de whitelists van de firewall's worden uitgebreid met de ip-

adressen van de aan de test deelnemende marktpartijen. Daarnaast moeten de sFTP accountgegevens worden gedistribueerd naar de marktpartijen. Bij een klein aantal deelnemers (bijvoorbeeld alleen RNB's) kan dit allemaal handmatig. Bij een groter aantal deelnemers is het verstandig om connectivitycards te laten opstellen conform de andere testomgevingen en de daarvoor binnen EDSN beheer beschikbare procedure te hanteren.

De kenmerken 2 en 3 zijn niet binnen een project (zonder gebruik van productiedata) samen met kenmerk 1 te realiseren. Dat moet als een apart sectorbreed project opgelost worden. 2 en 3 zijn zonder 1 wel te doen, zoals bijvoorbeeld de ACT of OPT omgeving.

De vraag moet dan ook gesteld worden of de combinatie van 1,2 en 3 noodzakelijk is of dat volstaan kan worden met alleen productielike en size. Overwogen kan worden delen van de testscope te splitsen. Dus performance gerelateerde testen alleen centraal op een productielike en size testomgeving (de PRF) en de overige testen op een omgeving met kenmerken 2 en 3. Dit zijn vraagstukken waar in de werkgroep technische transitie goed over nagedacht moet worden en waarbij de klankbordgroep betrokken moet worden als dit andere marktrollen dan RNB's raakt.

De versie van de software welke gebruikt wordt tijdens de dry run moet gelijk zijn aan degene die wordt gebruikt bij de Go Live als er sprake is van een software deployment. Bij alleen een dataconversie/migratie kan volstaan worden met een identieke database (dus geen database wijzigingen na de dry run).

7.1.1 sFTP

Als er tijdens transitie (-testen) bestanden moeten worden uitgewisseld met marktpartijen is sFTP het best bruikbare kanaal. Niet alle marktpartijen gebruiken sFTP, maar er is wel een account voor iedere partij. Mogelijk moeten ip-adressen in de sFTP whitelist worden toegevoegd en accounts gedistribueerd. Een standaard sFTP account heeft een folder /outbox en daar kan middels een subfolder de uitwisseling in plaatsvinden.

7.2 Testdata transitietesten

Als er geen sprake is van een centrale dataconversie kan volstaan worden met een beperkte set data. Voor een dataconversie is voor met name performancetesten het volgende van belang:

- De testdata is fictief. Dit betekent dat de data verzonnen is en niet gerelateerd aan productiedata;
- De testdata is productie-like: de op productie voorkomende datacombinaties dienen gesimuleerd te worden;
- De testdata is productie-size: het aantal aansluitingen dient overeen te komen met productie.
- De testdata bevat de benodigde hoeveelheid historie gelijk aan productie (rekening houdende met de voorgaande bullets) die benodigde is voor uitvoering van de transitietesten.

Als de marktpartijen tijdens transitietest volledig synchroon mee testen, is een decentrale synchrone testset van belang. Het creëren en distribueren hiervan is een uiterst complexe operatie en er moet dan ook goed overwogen worden of dit wel noodzakelijk is (zie motivatie kenmerk 1 in 7.1 Infrastructuur transitietesten). Mogelijk hebben alleen de netbeheerders een synchrone set nodig

voor de aanlevering van conversiedata (zie 3.4.1 Aanleveren conversiegegevens) en dan kan volstaan worden met het vooraf aanleveren van een datadump (rapportage 5 is gebruikt bij SR2014). Voor het anonimiseren van productiedata is een werkwijze bij EDSN beheer beschikbaar welk waarvan de uitvoering kan worden aangevraagd via de service desk. Deze wijze van anonimiseren levert geen testset op waar functioneel mee getest kan worden, deze is alleen geschikt voor performancetesten. In deze testset zijn alle gebruikers geblokkeerd zodat er specifiek gekozen moet worden unieke gebruikers te deblokken.

7.3 Connectiviteit Transitietest(-en)

Ook als er geen sprake is van wijzigingen in connectiviteit tijdens de transitie, zal er bij transitietesten veelal sprake zijn van het aanleggen van connectiviteit met de transitietestomgeving. Er wordt een onderscheid gemaakt naar 3 kanalen.

7.3.1 sFTP

De ip-adressen van marktpartijen moeten in de firewall van de sFTP staan. Deze whitelists verschillen per (type) omgeving. Hiervoor worden de whitelists van een andere testomgeving overgenomen, en niet die van productie, aangezien een aantal partijen testen vanaf een ander ip-adres dan productie. Voor iedere marktpartij moet een account beschikbaar zijn. Kan men inloggen op sFTP, via bijvoorbeeld filezilla, dan is er connectiviteit.

7.3.2 WebGUI

De ip-adressen van marktpartijen moeten in de firewall van het portaal staan. Deze whitelists verschillen per (type) omgeving. Hiervoor worden de whitelists van een andere testomgeving overgenomen, en niet die van productie, aangezien een aantal partijen testen vanaf een ander ip-adres dan productie. Voor een marktpartij moet een GUI account (superuser) actief zijn. Zien marktpartijen de inlogpagina van het portaal dan is er connectiviteit via WebGUI.

7.3.3 B2B

De ip-adressen van marktpartijen moeten in de firewall van het portaal staan, zie webGUI. Voor een marktpartij moet een B2B account actief zijn met het juiste certificaatsubject. De marktpartij moet het certificaat hebben. Testen kan eventueel middels soapUI.

8 Uitvoerende fase transitie

Tijdens deze fase van het project worden de informatiesessies gegeven, de eventuele dataconversie/migratiesoftware gerealiseerd, de transitietesten uitgevoerd en vindt de daadwerkelijke transitie plaats.

Als er sprake is van de implementatie van gewijzigde en/of nieuwe berichtspecificaties zullen marktpartijen zich ook moeten kwalificeren. Deze activiteit is belegd bij EDSN beheer en wordt hier niet verder besproken, dit is onderdeel van de Generieke Test Afspraken.

8.1 Communicatie

8.1.1 Projectcommunicatie

Transitie zal via de projectmanager SR de SSR-NEDU informeren middels:

- De goed te keuren transitieproducten
- Voortgangsrapportages

8.1.2 Sectorcommunicatie

Transitie zal de opdracht hebben om de sector te informeren over de aanpak, verwachtingen en voortgang van de transitie. Het project zal dit doen middels oplevering van de transitieproducten:

- Informatiesessies
- Projectnieuwsbrief
- Kick-off per transitie (-test)
- Evaluatie per transitietest

8.1.3 Communicatie tijdens transitie (-testen)

De tijdens de transitie (-testen) gebruikte kanalen waarmee gecommuniceerd wordt staan beschreven in 5.4 Communicatie en commandostructuur

Voor mail communicatie met marktpartijen wordt tijdens de transitie een aparte mailbox gehanteerd. (transitie@edsn.nl en backup transitieedsn@gmail.com). De verantwoordelijkheid voor afhandeling is bij de transitiedraaiboekcoördinator en/of issuemanager belegd.

Voor het versturen van updates naar de hele markt o.b.v. het 5.8 Communicatie draaiboek wordt de tool mailchimp gehanteerd zodat marktpartijen zelf anderen kunnen toevoegen. Mails middels mailchimp kennen de afzender transitie@edsn.nl zodat marktpartijen daarnaartoe kan reageren.

Tijdens transitie (-testen) wordt de status van activiteiten in het transitiedraaiboek op mijnEDSN bijgewerkt. Voorafgaand aan de transitie geldt dit ook voor het voorbereidend draaiboek.

8.1 Realisatie en goedkeuring dataconversie/migratiesoftware

Als er sprake is van een dataconversie/migratie, dan moet de betreffende software samen met de controlerapportages voorafgaand aan de transitietesten worden goedgekeurd door de netbeheerders (werkgroep technische transitie) middels functionele en performancetesten.

8.2 Transitietest(-en)

Een Transitietest betreft het zo volledig mogelijk doorlopen van alle stappen van het centrale transitiedraaiboek en het onderliggende technisch draaiboek. Daarnaast worden de lokale/ decentrale draaiboeken van marktpartijen doorlopen om de aansluiting op het centrale draaiboek te waarborgen. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de marktpartijen zelf.

De doelen van Transitietesten zijn (en staan beschreven in 5.9 Transitietestplan):

- Minimaliseren risico's transitie door het zo volledig mogelijk vooraf doorlopen/testen van het centrale transitiedraaiboek en de decentrale draaiboeken.
- Bijstellen draaiboek (-en) o.b.v. evaluatie van de transitietest
- Bepalen en valideren verwachte doorlooptijden
- Alle stakeholders bekend maken met alle stappen

- Marktpartijen de mogelijkheid bieden om de aansluiting met hun lokale transitie te testen i.c.m. de centrale transitie

Een transitietest moet op dezelfde dagen, conform hetzelfde schema, en met dezelfde medewerkers als de Go Live plaatsvinden.

8.2.1 Kick-off

Tijdens een kickoff worden de entrycriteria beoordeeld, de exit criteria benoemd en het transitiedraaiboek doorgenomen. Bij de kick-off van een 2^e test wordt het resultaat van de acties op de gevonden evaluatiepunten besproken.

8.2.2 Evaluatie

Tijdens de transitietest wordt een lijst met geconstateerde punten bijgehouden. Daarmee wordt als eerste een centrale evaluatie met de SI en EDSN beheer uitgevoerd. De resultaten hiervan worden meegenomen naar de evaluatie met marktpartijen.

8.2.3 Dry Run

De dry-run heeft als doel vast te stellen dat de transitie centraal en decentraal succesvol uitgevoerd kan worden. De dry-run is de 'generale' transitietest welke leidt tot een vrijgave advies (positief of negatief) voor de start van de transitie. Wijzigingen na de dry run moeten vermeden worden en als het echt noodzakelijk is beoordeeld worden op impact. Mogelijk is een gedeeltelijke herhaling noodzakelijk.

De ingezette medewerkers tijdens de dry run zullen exact dezelfde moeten zijn als bij de Go Live. Dit geldt ook voor de gehanteerde tijdslijnen.

8.3 GO live

Er zullen bij de Go Live van een transitie altijd marktpartijen betrokken zijn welke niet hebben geparticipeerd in een transitietest. Hierdoor zullen er grote verschillen zijn in kennisniveau. Hier wordt in de voorlichting en beschikbaarheid van issuemanagers voor beantwoorden vragen rekening mee gehouden.

Tijdens de Go Live wordt alleen afgeweken van de dry run als dat echt niet anders kan. Iedere wijziging zorgt voor extra risico.

Bij de uitvoering van een transitie zullen de tijdslijnen afwijken van de draaiboeken. Van deze afwijking wordt tijdens de uitvoering de impact beoordeeld.

9 Afsluitende fase transitie

9.1 Overdracht naar beheer en nazorg

Aangezien EDSN beheer actief participeert tijdens een transitie, is deze overdracht altijd een geleidelijke.

De sector moet altijd weten welke communicatiekanalen wanneer gebruikt moeten worden en na de transitie zullen dat de reguliere zijn. Waarbij er uiteraard wel op de achtergrond support vanuit het transitieproject beschikbaar is.

Tijdens transitie is het project in de lead waarbij beheer een ondersteunende rol op de achtergrond heeft.

Na de transitieperiode is EDSN beheer in de lead en heeft het project een ondersteunende rol. Voor het formele overdrachtsmoment geldt de de Go Live datum van de transitie waarbij eventuele nog openstaande issues inclusief status aan beheer worden overgedragen. Gedurende een tijdens het project te bepalen periode zullen in het kader van nazorg de adviescommissie, stuurgroep en transitied medewerkers beschikbaar moeten blijven voor het afhandelen van eventuele issues.

9.2 Evaluatie en lessons learned

Deze Generieke Transitie Afspraken bevatten alle lessons learned van voorgaande transities en het wordt aanbevolen om na een volgende transitie deze afspraken bij te werken met de evaluatie en lessons learned van deze volgende transitie.